تازه‌های اقتصاد
شنبه ۶ تیر ۱۴۰۵ شماره ۶۴

کنترل تورم باید اولویت اصلی دولت باشد

(صفحه ۳)

قدرت مداخله بانک مرکزی در بازار ارز افزایش می‌یابد

(صفحه ۲)

رد پای جنگ بر اقتصاد سینمای ایران

در روزهایی که اخبار جنگ، نااطمینانی و نگرانی بر زندگی روزمره سایه انداخته، خلوت شدن سالن‌های سینما شاید چندان به چشم نیاید. وقتی امنیت، معیشت و آینده به دغدغه اصلی جامعه تبدیل می‌شود، طبیعی است که خاموش شدن چراغ یک سالن نمایش در اولویت توجه‌ها نباشد؛ اما قصه سینما به سالن‌های نمایش ختم نمی‌شود. آنچه مخاطب روی پرده می‌بیند، حاصل زنجیره‌ای از سرمایه‌گذاری، اشتغال و فعالیت اقتصادی است که با هر وقفه در تولید یا اکران، آسیب می‌بیند.

با این حال، پیش از آنکه از آمار و ارقام سخن بگوییم، شاید لازم باشد نکته‌ای را یادآور شویم؛ نمی‌توان از هنر گفت و نگاه هنری نداشت. ارزش سینما فقط در فروش گیشه یا صورت‌های مالی خلاصه نمی‌شود. بخشی از آن در امید، تجربه‌های جمعی و روایت‌هایی نهفته است که جامعه را به گفت‌وگو با خود فرامی‌خواند؛ همان روایت‌هایی که در روزهای دشوار، می‌توانند به حفظ پیوندهای اجتماعی و بازسازی روحیه عمومی کمک کنند.

پشت هر فیلم، شبکه‌ای از سرمایه‌گذاری قرار دارد که از مرحله تولید تا اکران درگیر آن هستند. از بازیگران و عوامل فنی گرفته تا سالن‌داران، شرکت‌های تبلیغاتی، رسانه‌ها و ده‌ها شغل دیگر که حیاتشان به چرخش این صنعت وابسته است. صنعتی که پیش از جنگ نیز زیر فشار تورم، تغییر الگوی مصرف فرهنگی و تحولات بازار سرگرمی قرار داشت و جنگ اخیر بر شدت چالش‌های آن افزود.

تصویر مربوط به سینما شکوفه تهران در جنگ تحمیلی سوم است

یادداشت روز

فراتر از بنادر جنوبی تعدد کریدورها به مثابه راهبرد تاب‌آوری ملی

جعفر قادری
نائب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس

امضای تفاهم‌نامه با ایالات متحده آمریکا و کاهش بخشی از تنش‌های سیاسی، بدون تردید می‌تواند فرصت‌هایی را در حوزه تجارت، سرمایه‌گذاری و تعاملات مالی بین‌المللی ایجاد کند. اما یکی از خطرناک‌ترین خطاهای راهبردی آن است که این تحول سیاسی به این برداشت منجر شود که امنیت اقتصادی و توسعه ملی ایران صرفاً از مسیر باز شدن درهای غرب تأمین خواهد شد.

تحولات سال‌های اخیر و به‌ویژه تجربه جنگ‌ها و بحران‌های منطقه‌ای نشان داده است که در جهان امروز، قدرت کشورها نه صرفاً در میزان تولید یا حجم تجارت، بلکه در «تاب‌آوری زیرساختی» آنها تعریف می‌شود. کشوری موفق‌تر است که حتی در شرایط جنگ، تحریم، محاصره دریایی، اختلال در شبکه‌های حمل‌ونقل یا بحران‌های ژئوپلیتیکی بتواند جریان تجارت، تأمین کالاهای اساسی و ارتباطات اقتصادی خود را حفظ کند.

در این چارچوب، ایران باید از الگوی سنتی تمرکز بر چند گلوگاه محدود عبور کرده و به سمت یک دکترین جدید با عنوان «تعدد کریدورها» حرکت کند؛ دکترینی که هدف آن کاهش آسیب‌پذیری ملی از طریق تنوع‌بخشی به مسیرهای ترانزیتی، بنادر، شبکه‌های ریلی، جاده‌ای، انرژی و ارتباطات بین‌المللی است.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

ذخایر ارزی بانک مرکزی ۴.۵ میلیارد دلار افزایش یافت

حجم تامین مالی جمعی در فرابورس از ۴۰ همت گذشت

شایعه سود بانکی ۴۰ درصدی تکذیب شد

چک‌های برگشتی ناشی از اختلال بانک‌ها در اعتبارسنجی لحاظ نمی‌شود

ثبات ارزی پیش روی اقتصاد ایران

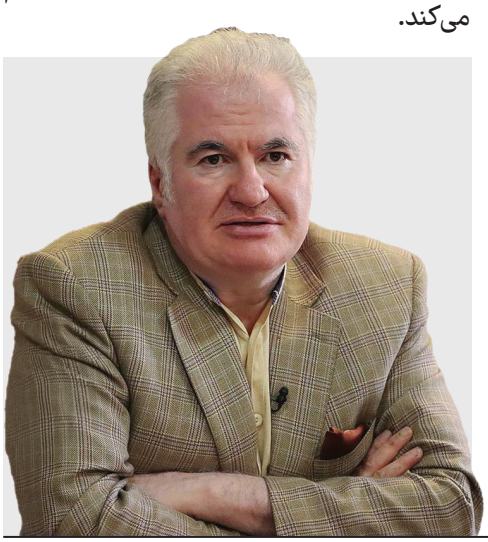
قدرت مداخله بانک مرکزی در بازار ارز افزایش می‌یابد

امیر صفری، کارشناس پولی و بانکی، در واکنش به اظهارات عبدالناصر همتی رئیس‌کل بانک مرکزی مبنی بر اینکه منابع آزادشده جزو دارایی‌های بانک مرکزی محسوب می‌شوند و نحوه مدیریت و مصرف آنها در چارچوب اختیارات قانونی بانک مرکزی تعیین خواهد شد، گفت: مهم‌ترین نکته در سخنان رئیس کل بانک مرکزی این است که این منابع قرار نیست مستقیماً وارد بودجه دولت شوند، بلکه به عنوان دارایی بانک مرکزی مدیریت خواهند شد. این موضوع از منظر پولی و ارزی پیام مهمی برای بازارها دارد و می‌تواند از بروز انتظارات تورمی ناشی از تزریق بی‌ضابطه منابع جلوگیری کند.

وی افزود: در اقتصاد ایران هر زمان خبر آزادسازی منابع ارزی منتشر می‌شود، بخشی از فعالان اقتصادی و مردم انتظار کاهش فوری نرخ ارز را دارند، اما واقعیت این است که تأثیر این منابع به میزان دسترسی واقعی، نحوه مصرف و سیاست‌های بانک مرکزی بستگی دارد. اگر بانک مرکزی بتواند این منابع را به صورت هدفمند برای تقویت ذخایر ارزی و مدیریت بازار به کار بگیرد، قطعاً اثر مثبتی بر ثبات بازار ارز خواهد داشت.

صفری با اشاره به تأثیر این منابع بر بازار ارز اظهار کرد: نخستین اثر روانی این خبر، کاهش انتظارات سفته‌بازانه در بازار ارز است. زمانی که فعالان اقتصادی اطمینان پیدا کنند بانک مرکزی از پشتوانه ارزی بیشتری برخوردار شده، احتمال بروز شوک‌های هیجانی در بازار کاهش می‌یابد. البته نباید انتظار داشت صرف آزادسازی منابع باعث افت شدید نرخ ارز شود، زیرا نرخ ارز تابع مجموعه‌ای از عوامل از جمله حجم نقدینگی، تورم، وضعیت تجارت خارجی، درآمدهای نفتی و شرایط سیاسی کشور است.

وی ادامه داد: اگر بخشی از این منابع در اختیار بانک مرکزی برای مداخله هوشمندانه در بازار قرار گیرد، می‌تواند به کاهش نوسانات ارزی کمک کند. در شرایط فعلی، ثبات نرخ ارز برای تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی حتی مهم‌تر از کاهش مقطعی قیمت ارز است، زیرا امکان برنامه‌ریزی و پیش‌بینی را برای آنها فراهم می‌کند.

از مناطق آزاد تا خیابان‌های تهران

سیر تازه واردات خودرو یا تکرار یک تجربه قدیمی؟

سال‌هاست خودروهای مناطق آزاد یکی از جذاب‌ترین و در عین حال پرحاشیه‌ترین بخش‌های بازار خودروی ایران بوده‌اند؛ خودروهایی که به دلیل دسترسی آسان‌تر به مدل‌های روز دنیا، امکانات بالاتر و قیمت متفاوت نسبت به خودروهای سرزمین اصلی، همواره نگاه بخشی از خریداران را به خود جلب کرده‌اند؛ اما محدودیت تردد آنها خارج از محدوده مناطق آزاد، بزرگ‌ترین مانع برای تبدیل شدن این خودروها به یک گزینه واقعی در بازار کشور بود. اکنون مجموعه‌ای از تصمیمات جدید، مسیر تازه‌ای را برای این خودروها باز کرده است؛ مسیری که می‌تواند آینده خودروهای پلاک مناطق آزاد را تغییر دهد.

رئیس پلیس راهور فراجا اخیرا با اشاره به تصمیم ویژه اتخاذشده برای خودروهای مناطق آزاد در دوران جنگ و پس از برقراری آتش‌بس اعلام کرد: مجوز تردد این خودروها در سراسر کشور همچنان معتبر است و تا زمان بازگشت کامل شرایط کشور به وضعیت عادی ادامه خواهد داشت.

بر اساس این تصمیم، خودروهای دارای پلاک مناطق آزاد که پیش از این تنها اجازه تردد در محدوده مشخص منطقه خود را داشتند، امکان حضور در جاده‌ها و محورهای کشور را پیدا کردند.

> خودروهای دارای پلاک مناطق آزاد که پیش از این تنها اجازه تردد در محدوده مشخص منطقه خود را داشتند، امکان حضور در جاده‌ها و محورهای کشور را پیدا کردند.

سیدتیمور حسینی، رئیس پلیس راهور فراجا، پیش‌تر توضیح داده بود که در شرایط خاص ایجادشده، برخی مناطق آزاد به دلیل موقعیت جغرافیایی و شرایط ویژه، نیازمند انعطاف بیشتر در تردد خودروها بودند و به همین دلیل محدودیت‌های سابق به‌صورت موقت کاهش یافت.

البته این مجوز به معنای تغییر دائمی قوانین خودروهای مناطق آزاد نیست و همچنان ادامه آن به تصمیمات بعدی مسئولان وابسته است.

از سوی دیگر با امضای تفاهم‌نامه میان استانداران گیلان، مازندران، اردبیل و آذربایجان شرقی، خودروهای دارای پلاک مناطق آزاد این استان‌ها اجازه یافتند در سطح استان‌های همجوار تردد کنند. این طرح مناطق آزادی مانند انزلی، مازندران، ارس و اردبیل را دربر گرفت و هدف آن، تسهیل جابه‌جایی کالا، مسافر و توسعه گردشگری عنوان شد. پس از آن، نگاه‌ها به سمت اجرای گسترده‌تر این سیاست در سراسر کشور رفت.

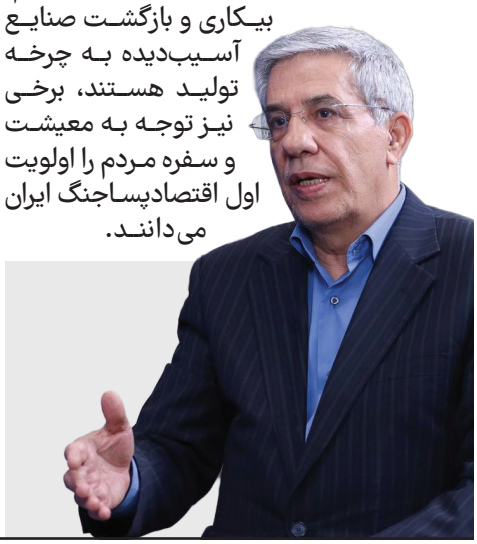
یکی از مهم‌ترین اتفاقات اخیر، فعال شدن ظرفیت منطقه آزاد شهر فرودگاهی امام خمینی(ره) بود. علیرضا زاکانی، شهردار تهران با اشاره به این موضوع اعلام کرد که فرودگاه امام از گذشته دارای ظرفیت منطقه آزاد بوده، اما این ظرفیت به شکل عملیاتی مورد

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران

کنترل تورم باید اولویت اصلی دولت باشد

بیش از دو ماه از برقراری آتش‌بس بین ایران و آمریکا می‌گذرد، در این شرایط بسیاری از بخش‌ها نیاز به بازسازی دارند که دولت باید در این زمینه اولویت‌بندی کند. برخی کارشناسان خواستار توجه دولت به تورم، بیکاری و بازگشت صنایع آسیب‌دیده به چرخه تولید هستند، برخی نیز توجه به معیشت و سفره مردم را اولویت اول اقتصادپساجنگ ایران می‌دانند.

نکته‌ای که باید در این زمینه به آن توجه کرد، نیاز به اصلاح ساختاری در بودجه سال ۱۴۰۵ است، بودجه‌ای که در شرایط عادی مصوب شده و باید شرایط جنگی کشور و اقدامات لازم در زمینه آن مورد توجه قرار گیرد. محسن بهرامی ارض اقدس؛ عضو شورای رقابت و هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد اولویت را معیشت مردم و کنترل تورم در راستای آن دانست، مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

وی تاکید کرد: در وهله اول باید بدانیم که اقتصاد ایران عملاً یک اقتصاد جنگ‌زده یا اقتصاد جنگی است و خود را برای شرایط جنگی آماده کنیم. در این میان ساختار فعلی نظام تصمیم‌گیری نیازمند بازنگری است و ضرورت دارد هر چه سریعتر یک نهاد تخصصی چابک در حوزه سیاست‌گذاری اقتصادی کاملاً هماهنگ با سه قوه باید ایجاد شود که متناسب با شرایط امروز تصمیم‌گیری کند.

> ضرورت دارد هر چه سریعتر یک نهاد تخصصی چابک در حوزه سیاست‌گذاری اقتصادی کاملاً هماهنگ با سه قوه باید ایجاد شود که متناسب با شرایط امروز تصمیم‌گیری کند.

بهرامی ادامه داد: از سویی سرعت تصمیم‌گیری از ضروریات پساجنگ است، متاسفانه روند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری بسیارکند است و بعضاً تصمیمات زمانی اجرایی می‌شود که عملاً خاصیت خود را از دست می‌دهد. در جنگ دوم و سوم با تصمیم دولت برای تفویض اختیار به گمرک، سرعت ترخیص کالاهای اساسی به قدری رشد کرد که مردم احساس کمبود کالا نکردند اما طبق اعلام مسئولان پس از عادی شدن شرایط چهار میلیون تن کالا در گمرکات رسوب کرده است.

بازار طلا در وضعیت انتظار

پیش بینی رشد ملایم انس در افق یک ساله

بازار طلا و سکه همچنان در وضعیت انتظار به سر می‌برد و امروز هر گرم طلای ۱۸ عیار در حدود ۱۶ میلیون ۴۰۰ هزار تومان معامله شده است. با این حال آنچه این روزها بیش از قیمت‌ها مورد توجه معامله‌گران قرار گرفته، تحولات سیاسی و اخبار مرتبط با مذاکرات است؛ اخباری که فعلاً اجازه شکل‌گیری یک روند مشخص در بازار را نداده است.

در روزهای اخیر انتشار اخبارهای متناقض از فضای سیاسی باعث شده نه خریداران توان کافی برای پیشروی قیمت‌ها را داشته باشند و نه فروشندگان بتوانند بازار را وارد فاز نزولی کنند. نتیجه این شرایط، نوسان قیمت‌ها در یک محدوده مشخص است.

دلار در چند روز اخیر عمدتاً در کانال ۱۵۸ تا ۱۶۶ هزار تومان نوسان کرده است درکنار نوسانات دلار، معامله‌گران نیم‌نگاهی هم به تحولات دیپلماتیک دارند. با ورود یادداشت تفاهم اسلام‌آباد به مرحله اجرا و آغاز مذاکرات در سوئیس، موضوع آزادسازی دارایی‌های مسدودشده ایران بار دیگر مورد توجه بازار قرار گرفته است. کارشناسان معتقدند ورود این منابع ارزی می‌تواند به ثبات بیشتر بازار ارز کمک کند و در نتیجه از نوسان‌های شدید قیمت طلا نیز بکاهد.

از سوی دیگر، در بازارهای جهانی نیز سرعت کاهش نرخ بهره فدرال رزرو کمتر از انتظارات بوده و همین موضوع احتمال جهش‌های پرقدرت اونس طلا را تا حدی کاهش داده است. با این

حال اونس جهانی همچنان یکی از مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر بازار طلا محسوب می‌شود. این فلز گران‌بها که در ابتدای سال ۱۴۰۵ تا محدوده ۴۶۸۱ دلار پیشروی کرده بود، در محدوده ۴۰۹۰ دلار قرار دارد. در مجموع از ابتدای امسال تاکنون اونس جهانی حدود ۱۳ درصد اصلاح را تجربه کرده است. هرچند برخی تحلیلگران همچنان اهداف بالاتری را برای اونس متصور هستند، اما فعلاً بازار جهانی نیز همانند بازار داخلی در انتظار محرک‌های جدید به سر می‌برد.

همزمان با اصلاح اونس جهانی، بازار طلای داخلی نیز مسیر نزولی را در پیش گرفته است. هر گرم طلای ۱۸ عیار که سال ۱۴۰۵ را از محدوده ۱۸ میلیون و ۴۴۰ هزار تومان آغاز کرده بود، در ادامه تا کانال ۲۰ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان پیشروی کرد و بازدهی حدود ۱۲ درصدی را به ثبت رساند؛ اما پس از آن ورق برگشت و طلا وارد فاز اصلاح شد؛ به طوری که اکنون بیش از ۲۳ درصد پایین‌تر از سقف تاریخی خود معامله می‌شود.

قیمت طلای ۱۸ عیار امروز به ۱۶ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان رسیده که نشان می‌دهد این بازار از ابتدای سال تاکنون حدود ۱۴ درصد بازدهی منفی را برای سرمایه‌گذاران به همراه داشته است. به این ترتیب، طلا در بازار داخلی نیز همسو با اُفت اونس جهانی و فضای انتظاری حاکم بر بازار ارز، بخش قابل توجهی از رشد ماه‌های گذشته را از دست داده است.

چرا خودروهای بزرگ برای عابران خطرناک‌تر شده‌اند؟

تب‌شاسی‌بلندها در آمریکا

بازار خودرو آمریکا در دو دهه اخیر به‌تدریج از خودروهای کوچک‌تر و کم‌مصرف‌تر فاصله گرفته و به سمت SUV ها، کراس‌اوورها و وانت‌های بزرگ رفته است. این تغییر، برای خودروسازان سودآور بوده، اما برای خیابان‌های شهری، ایمنی عابران پیاده و بودجه خانوارها پیامدهای سنگینی داشته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که «بزرگ‌تر شدن خودرو» فقط یک روند صنعتی نیست، بلکه به مسئله‌ای اجتماعی و ایمنی عمومی تبدیل شده است.

ایالات متحده طی سال‌های اخیر شاهد جابه‌جایی مداوم تقاضا از سدان‌های سنتی به SUVها و وانت‌ها بوده است. گزارش‌های «آژانس حفاظت از محیط زیست» (EPA) به‌صراحت می‌گویند که بازار خودروهای سبک آمریکا به‌سمت SUVها و پیکاپ‌ها حرکت کرده و همین تغییر بخشی از دستاوردهای فنی در مصرف سوخت را خنثی کرده است.

آمریکا سپر دفاعی برای دلار ساخته است

تنفس مصنوعی ترامپ به دلار

در نیمه دوم سال ۲۰۲۶، جهان شاهد پدیده‌ای است که اقتصاددانان آن را «استثناگرایی اجباری آمریکا» می‌نامند. در حالی که منطق اقتصادی حکم به تضعیف دلار می‌داد، ارز ملی آمریکا تحت رهبری دونالد ترامپ، بر موجی سوار شده است که در آن «برنده همه‌چیز را می‌برد».

بررسی‌ها نشان می‌دهد که کاخ سفید با ترکیبی از انتصابات تهاجمی، بزرگ‌نمایی در حوزه هوش مصنوعی و بازی با کارت تنش‌های ژئوپلیتیک، یک «سپر دفاعی رسانه‌ای» برای دلار ساخته است.

دلار سال ۲۰۲۶ را با تردید آغاز کرد. در ژانویه، تحت تأثیر سیاست‌های تعرفه‌ای تندروانه ترامپ، شاخص دلار (DXY) با سقوطی ۱۰ درصدی مواجه شد که بدترین شروع از دهه ۱۹۷۰ بود. اما از آوریل ۲۰۲۶، بازی تغییر کرد.

بازگشت تهاجمی: شاخص دلار از محدوده ۹۶ واحد در فوریه به ۱۰۱.۳۹ واحد در ۲۳ ژوئن رسید (بالاترین سطح در ۱۳ ماه اخیر).

بازار جهانی تسلیحات در مدار اقتصاد جنگ

جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران، فراتر از ابعاد نظامی، یک «شوک عرضه» در زنجیره تامین تسلیحات ایجاد کرده است. بررسی گزارش رسانه‌ها نشان می‌دهد که اولویت اول قدرت‌های بزرگ، اکنون نه فروش صرف، بلکه پر کردن انبارهای استراتژیک است که به دلیل حملات مکرر، به‌سرعت در حال تخلیه هستند.

داده‌های موسسه صلح استکهلم (SIPRI) و موسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک (IISS) تصویری از رشد هزینه‌های نظامی را نشان می‌دهند:

در مقایسه با دوره پنج‌ساله ۲۰۲۰-۲۰۱۶، انتقال جهانی تسلیحات در دوره جدید با رشد ۹.۲ درصدی مواجه شده است. این امر نشان‌دهنده افزایش کلی در جابجایی و خرید تسلیحات در سطح جهان است.

منطقه اروپا بیشترین افزایش را در این زمینه تجربه کرده است؛ واردات تسلیحاتی اروپا در پنج سال اخیر نسبت به دوره پیشین با افزایش چشمگیر ۲۱۰ درصدی همراه بوده است. این جهش بزرگ بیانگر نگرانی‌های امنیتی عمده و تشدید بازتأمین دفاعی در این قاره است.

پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که بودجه دفاعی جهانی در امسال نسبت به سال گذشته، ۲.۵ درصد (بر اساس داده‌های واقعی) افزایش خواهد یافت، که نشان‌دهنده ادامه روند رو به رشد در سرمایه‌گذاری‌های دفاعی در سطح بین‌المللی است.

صادرات تسلیحاتی آمریکا: ایالات متحده آمریکا همچنان بزرگ‌ترین صادرکننده تسلیحات در جهان باقی مانده است و سهم آن از بازار جهانی صادرات تسلیحات در این دوره معادل ۴۲ درصد بوده است.

ویدیو

